

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2.50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelburgova ulica številka 6. II. nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi peti vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 30 vin., pri trikratni po 27 vin., pri šestkratni po 24 vin., pri celoletnih objavah po 22 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 50 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Ujedinjenje strokovnih organizacij v Jugoslaviji.

Med hrvaškimi in srbskimi sodrugi se vrše debate o centralizaciji naših strokovnih organizacij. Srbski sodrugi so dogovorno z bosanskimi sklicali strokovni zbor v Slavnskem Brodu, na katerem nameravajo ad hoc združiti vse strokovne organizacije v enotne centrale.

Mi smo že sklenili, da se tega kongresa ne udeležimo, ne zaradi tega, češ, da bi bili načelni nasprotniki centralizma, temveč zaradi tega, ker smatramo ta kongres za prenatržen in popolnoma nepripravljen.

Izjavljamo odkrito, da smatramo to za diktat, kateremu nimamo prav nobene volje se podvreči, ker smatramo, da je treba ob takem delu prav dobrih priprav, brez katerih je sporazum nemogoč.

Razlike o naziranju, kakor tudi gospodarske, socialne in kulturne razlike med delavstvom v deželah države so skoro večje, kakor so bile razlike med delavstvom posameznih narodov stare Avstrije. Te razlike je treba najprej s smoternim delom in medsebojnim stikom poravnati in še le potem bo mogoče centralizacijo našega strokovnega gibanja lažje izvršiti. Način, po katerem hočejo centralizacijo izvršiti naši srbski sodrugi, je zelo nesrečen in ne more doseči svojega smotra.

Po našem mnenju bi morali najprej sklicati posvetovanje strokovne komisije iz Slovenije, Hrvatske, Bosne, Srbije, Vojvodine ter Dalmacije. Na tem sestanku bi se morali najprej sporazumeti o formi naše bodoče organizacije, ker v tem oziru so mnenja različna.

Mi Slovenci smo danes proti vsaki strogi centralizaciji iz organizatoričnih in agitatoričnih razlogov, ki smo jih prej navedli.

Edini praktičen izhod bi bil ta, da bi se zaenkrat ustanovila enotna strokovna komisija, katera bi na zunaj reprezentirala naš strokovni pokret ter da bi na znotraj bila neka gonilna sila za naše organizatorično delo.

Kar se tiče stroge centralizacije naših strokovnih zvez, bi bil en izhod ta, da bi se med posameznimi strokovnimi zvezami sklenil dogovor, po katerem bi bili člani ene zveze polnopravni pri vseh enakih zvezah glede dolžnosti in pravic.

Ravno tako bi se morale posamezne zveze med seboj podpirati moralno, ob potrebi tudi materialno.

To bi bila za bližnjo bodočnost edina praktična rešitev, ki bi bila obenem tudi podlaga za bodočo centralizacijo.

Na podlagi tega bodo naše organizacije tudi skušale doseči sporazum med vsemi našimi organizacijami v Jugoslaviji in smo prepričani, da bomo s strpljivim in praktičnim delom prej prišli do centralizacije, kakor po načinu, katerega uporabljajo naši srbski in bosanski sodrugi, ki hočejo brez vsakega dogovora izvesti centralizacijo.

O tem vprašanju bi bilo dobro, da bi naši sodrugi v »Delavcu« povedali svoje mnenje.

Zmisel za organizacijo napreduje.

V Ljubljani smo imeli nedavno dva železničarska shoda. Enega so sklicali liberalni zvezarji, enega pa socialnodemokratska organizacija Splošne žel. org. za Jugoslavijo. Na obeh shodih smo opazili stremenje po enotni organizaciji. Razen nekaj liberalnih uradniških kolovodij v liberalni zvezi so se pojavili znaki za zedinjenje vseh železničarjev. Prej so železničarji poskušali zblížiti te tovariše in ni šlo, sedaj se pa ta želja že pojavlja med delavstvom sploh. Iste pojave imamo tudi pri rudarjih in kovinarjih; niti krščanski socialisti ne marajo več doseganje razcepljenosti, ker spoznavajo, da so interesi delavcev skupni in da so naše delavske organizacije res na pravem mestu, kadar gre za delavske koristi, dočim cepljenost resno delo le otežkočuje.

To je dobro znamenje. Beseda organizacija se je popolnoma udomačila, pojmovanje organizacije je prešlo v kri in mišljenje delavstva. Minili so časi, ko so rekli delavci, a, kaj organizacija, minil je čas, ko je tako rekel tisti, ki je nemarno prepuščal svojo usodo sreči ali nesreči ali kvečjemu hotel uživati sadove organizacije, ki so jih priborili njegovi tovariši z žrtvami in marljivim delom. Ta čas je minil in kako radostno pozdravljamo mi vsi ta preobrat, ki je nastal v zadnjih mesecih na Slovenskem!

Ko smo premagali zaspanost našega delavstva, pa še nikakor nismo dokončali svojega dela v organizaciji. Izvedli smo mogočne organizacije in sedaj bo naša najglavnejša naloga, da te organizacije tudi pametno vodimo. Podlaga vsaki dobri organizaciji so dobri zaupniki, najzanesljivejši tovariši, ki trezno in neumorno delajo, razsodno presoja položaj in dajejo organizaciji pravo taktiko v vsem delovanju. Poleg tega, da so zanesljivi tovariši, pa morajo uživati brezpogojno zaupanje pri svojih tovariših, da lahko nastopajo v njihovem imenu ter imajo tudi zavest, da bodo člani popolnoma upoštevali njih nasvete, ki jih stavijo po svoji poštenosti v društvenikom. Zaupniki so zastopniki organizacije, so odgovorni društvenikom in javnosti kot zastopniki organizacije tudi tam, kjer zastopajo delavske interese. Taktika, postopanje v organizaciji, medtuhnih bojih, v bojih za socialne pridobitve, zakonodajo itd., vse to je naloga zaupnikov in dolžnost organizacije, da upošteva sklepe svojih zaupnikov.

Če bomo hodili po tej poti, bodo naše mogočne organizacije postale še močnejše, mogočnejše; njih delo, njihov vpliv bo velik in delavska volja bo prišla do veljave še marsikje, kjer jo danes hočejo prezirati.

In kdo ne želi, da napredujemo, kdo ne želi, da postane delavstvo mogočen faktor?

Hodimo po tej poti, ki smo jo nastopili, da se uveljavimo milijoni delavcev!

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo.

glede postopanja pri izplačevanju in novi ureditvi prispevkov za preživljanje, naklonitev in ameriških podpor.

Ker je postopanje davčnih uradov pri izplačevanju podpor za čas pred dnem 15. januarja 1919. neenako in ker se naredba z dne 19. decembra 1918., št. 219 (Uradni list XXVIII), s katero so se na novo uredili prispevki za preživljanje, naklonitve in ameriške podpore, tolmači različno, se odreja v nadaljnje ravnanje in v informacijo prizadetih uradov in strank to-le:

I. Izplačevanje podpor, ki so nakazane za nazaj za čas pred dnem 1. novembra 1918.

Tu gre za vsote, ki so se ali pa se bodo vsled ugodno rešenih prošenj za podporo nakazale naknadno za čas pred dnem 1. novembra 1918.

O izplačilu teh vsot se odloči končno veljavno šele pozneje z zakonom. Do tedaj naj se izplačujejo podpore na te plačilne pole samo, ako potrđita župnik ali župan, da je mogla oseba, kateri se je podpora nakazala, pa še ne izplačala, le tako zagotoviti sebi in svojcem prehrano in najpotrebnejšo obleko, da se je zadolžila. V tem primeru naj se izplača znesek do višine polovice nakazane vsote.

Omenjena potrđila naj se izdajajo le na podlagi natančnih poizvedb in verodostojnih podatkov.

Vsi uradni organi, ki bi v tej zadevi vedoma izdajali napačna potrđila, in druge osebe, ki bi dajale poizvedujočim organom vedoma napačne informacije, so osebno odgovorne za škodo, ki bi upravi eventualno nastala iz tega.

Zoper odklonitev izplačila se lahko pritožijo stranke tekom 14 dni na pristojno vzdrževalno komisijo.

Dovoljene, a ne izplačane vsote se lahko priglase pri tisti oblasti, ki je dotične podpore nakazala v prvi instanci (če to ni mogoče, pri analogni oblasti rednega bivališča).

Te oblasti morajo vzeti zaradi morebitnega poznejšega izplačila neizplačane vsote v evidenco.

II. Izplačevanje podpor za čas med dnem 1. novembra 1918 in dnem 15. januarja 1919.

1. Prispevek za preživljanje naj se izplačuje le tistim svojcem, za katere je:

- ugotovljeno po potrđilu občinskega in župnega urada (oziroma pri nad 20 % za delo nezmožnih, bolnih in invalidnih svojcih tudi po zdravniškem potrđilu), da se njih vzdrževaltelji niso vrnili zdravi iz vojne, oziroma da so še v aktivni službi narodne vojske, in
- po potrđilu prvih dveh organov, da so potrebni.

Potrđilo pod b) zahtevajo doseganje naredbe sicer izrečno le za bolne in invalidne svojce. Ker pa ni opravičeno, da bi veljalo strožje merilo za bolne in invalidne svojce nego za druge primere, se odreja, da zahtevajo davčni uradi kot pogoj izplačevanja vzdrževalnega prispevka dokaz potrebnosti v vsakem primeru.

Pri preiskovanju potrebnosti je postopati strogo. Potreben je človek, ki je brez

zadostnega dohodka in ki se brez podpore ne more preživljati. Lastni zaslužek, begunska podpora, sploh vsi dohodki iz kateregakoli naslova naj se pri preiskovanju potrebnosti brez ozira na morebitne prejšnje drugačne zakone vpoštevajo kot dohodek. Tako je mogoče z ozirom na izdaten zaslužek enega ali več članov skupnega gospodarstva odreči podpore ne samo tem članom, ampak tudi še enemu ali več članom skupnega gospodarstva, ki so sicer brez zaslužka, za katere pa tudi še zadostja izdaten zaslužek prvih. Popolna oskrba v begunskih taboriščih izključuje pravico do podpore.

Zoper odklonitev izplačila se lahko pritožijo stranke tekom 14 dni na pristojno vzdrževalno komisijo.

2. Amerikanske podpore (ta določila veljajo tudi za rodbine internirancev v drugih državah) se izplačujejo za čas od dne 1. novembra 1918 do dne 15. januarja 1919 le tistim osebam, za katere potrđita župni in županski urad nujno potrebo in katerih v Ameriki bivajoči vzdrževatelj je oče, odnosno mož.

Podpore naj se izplačujejo tudi osebam, ki nimajo očeta in katerih mati je v Ameriki, ker ima naredba v mislih sirote brez staršev.

III. K naredbi z dne 19. dec. 1918, št. 219 (Uradni list XXVIII), je pripomniti to-le:

1. Pogoj, »da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživel sebe in družino le z meznim zaslužkom«, je smatrati tako, da so izključene od podpore tiste rodbine, katere lahko tudi po vzdrževalčevem vpoklicu nadaljujejo delo, ki je bilo za rodbino pred vpoklicem vir zaslužka, oziroma bi bilo vir zaslužka, da vzdrževatelj ni bil vpoklican.

Pri presojanju potrebnosti svojcev je postopati vobče tako, kakor je odrejeno v odstavku II.

Tistim rodbinskim članom, katerih preživljanje je nemogoče, je priznati podporo v popolni izmeri (1 K 80 v, oziroma 1 K 60 v), onim, katerih preživljanje je mogoče le deloma, pa v nižji izmeri (1 K 20 v, oziroma 1 K).

2. Prošnje se vlagajo pri davčnih uradih. Ako so prosilci že vpisani v aktih za rešitev pristojnih komisij, ni treba zanje izpolnjevati novih zglednih pol, ampak prosilci se smejo sklicevati na dotične zgledne pole. Izročati se morajo te prošnje zaradi revizije podatkov na vsak način pristojnemu davčnemu uradu.

3. Podpore je priznavati vsem osebam, ki bivajo na upravnem ozemlju deželne vlade za Slovenijo ali ki se iz inozemstva preselijo na to ozemlje, samo da odsotni bivši vpoklicanci ne služijo v vojski kake kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev neprijateljske države.

4. Svojci, katerih vzdrževatelj se je vrnil morda na zasedeno ozemlje, imajo pravico le do begunske podpore.

5. Svojcem invalidov, ki imajo superarbitracijske listine ali pri katerih je zdravniško dokazano, da so spričo vojne nezmožni za delo, naj se priznavajo naklonitve, čeprav jim pokojnina še ni priznana. Naklonitve pa jim je odtegniti, ako jim pri pregledovanju komisija ni priznala pokojnine.

V dvomljivih primerih komisije za preživljanje lahko odrede, da invalida na novo preišče pristojni uradni ali uradno delegirani zdravnik.

Tudi pri naklonitvah je ob presojanju potrebnosti postopati tako, kakor je odrejeno v odstavku II.

Opozarja se, da izmed svojcev invalidnih, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov nimajo pravice do naklonitve po zakonu z dne 28. marca 1918., drž. zak. št. 119, vse osebe, kiso do sedaj prejemale prispevek za preživljanje, temveč le

osebe, navedene v ministrski naredbi z dne 29. marca 1918., drž. zak. št. 120, § 1., točki 2. in 3., torej ne tudi bratje in sestre, očimi in mačehe, strici in tete in druge osebe.

IV. Prizivi.

Prizivi zoper sklepe okrajnih komisij gredo na državno komisijo v Ljubljani (naredba poverjenistva za socialno skrbstvo z dne 23. januarja 1919, št. 318 [Uradni list XLIII]); vlagati jih je pa kakor doslej pri okrajnih komisijah.

V.

Obenem sta razveljavljeni naredbi Narodne vlade z dne 2. decembra 1918., št. 175 (Uradni list XVIII), in z dne 28. novembra 1918, št. 176 (Uradni list XVIII).

V Ljubljani, dne 2. aprila 1919.

Interpelaciji

poslanca sodruga M. Čobala in tovarišev na ministra za trgovino zaradi dovoljenja izvoza tovarni za strojila na Polzeli pri Celju ter izvoza sode za hrastniško steklaro iz Lukovca pri Sarajevu

Tovarna Kurka & Wildi v Polzeli pri Celju ima uslužbenih 500 delavcev. Izdelki te tovarne za strojila (Gerbstoff) se ne morejo vsi uporabljati v državi SHS, ampak se morajo izvažati v Avstrijo, kamor je tovarna izvažala svoje izdelke do razsula Avstro-Ogrske.

Ministrstvo za trgovino, oziroma poverjenik za trgovino v Sloveniji, zabranjuje izvoz omenjenih strojil v Avstrijo, ker noče izdajati izvoznice. Vsled tega mora tovarna ustaviti svoj obrat in s tem izgubi 500 delavcev svoje delo. Država sama bi imela zaradi tega škodo, ker bi morala plačevati brezposelno podporo in bi izgubila tudi na davkih.

Podpisani vprašajo gospoda ministra:

Ali je pripravljen odrediti, da se daje tovarni za strojila v Polzeli pri Celju izvoznisko dovoljenje, da more svoje izdelke izvažati v Avstrijo, kolikor jih ne potrebuje za državo SHS in tako voditi svoje podjetje dalje v korist državi in delavstvu? V Beogradu, dne 3. aprila 1919.

*

Steklaro v Zagorju in Hrastniku rabi za izdelovanje stekla sode, ki se producira v državi SHS edino v Lukovcu pri Sarajevu. Sode iz Lukovca pa ni mogoče drugače dobiti nego s kompenzacijami premoga. Poverjenik za trgovino v Sarajevu ne da izvoznega dovoljenja brez kompenzacije premoga, a urad za prehodno gospodarstvo v Ljubljani neče dati premoga. Vsled tega preti nevarnost, da obe tovarni v Zagorju in Hrastniku ustavita delo, pri čemer bi bilo prizadetih okoli 300 delavcev.

Podpisani vprašajo gospoda ministra:

Ali je pripravljen ukreniti potrebno, da se more dobivati soda brez kompenzacije ali pa naročiti ljubljanskemu uradu za prehodno gospodarstvo, da dovoljuje kompenzacije, ki so potrebne za redno funkcioniranje steklarske industrije?

V Beogradu, dne 3. aprila 1919.

Dopisi.

V Hrastniku je delavstvo tamošnje kemične tovarne vložilo na ravnateljstvo spomenico, v kateri zahteva 75 odstotno povišanje plače, enkratni nabavni prispevek v znesku 150 kron za vsakega delavca, delavko in družinskega člana, nadalje uvedbo električne luči v tovarniška delavska stanovanja.

Vevče. Delavstvo, uposleno pri vojaškem stavbnem vodstvu, zahteva povišanje plač. Pričakovati je, da stavbeno vodstvo upravičenost zahtev pripozna.

Homec pri Poljani. Ako cenjenim sodrugom v kratkem podam nekaj črtic o neznosnih razmerah, v katerih živi 30 delavcev grofa Thurnovega premogovnika, bo vsakdo pritrdil, da smo še vse kaj drugega, kakor moderni sužnji izkoriščujočega kapitalizma. Plače so nesramno nizke, znašajo namreč pri kopaču reci in beri samo pet kron, z dokladami vred niti celih 7 kron, kako se more s tem denarjem živeti, si lahko vsakdo misli. Delo je skrajno težavno, ker bogati podjetnik nima sredstev za nabavo kakega stroja in se mora ves obrat vršiti kar na roko. O službenem redu še tukaj nismo ničesar slišali, pač pa se nam v vseh mogočih slučajih preti s kaznijo in odpustom ter zahteva skrajno vestnost in natančnost, dočim so stanovanja in drugo, posebno v sobah samskih delavcev, razmere take kakršne so bile goče drugod pred sto leti. Vedno se bere o pomanjkanju premoga, a koliko ga še spi, o tem se lahko prepriča vsak strokovnjak, ki bi si ogledal naše jame, in le dobičkaželjnost zasebnih podjetnikov, in posebno izkoriščevalni namen našega grofa Thurnovega ravnateljstva, ki bo nas, ako ne poseže vmes merodajna oblast, prisilil poiskati si drugih obratov, bo kriv, da se ti zakladi ne bodo mogli v sedanjem kritičnem času dvigniti v blagor človeštva. Mnogo bi se v dopolnilo še dalo navesti in pride še na dan, za sedaj pa pozivljamo vsa merodajna mesta, da nam posvetijo nekaj pozornosti, da nam ne bo treba hoditi vsem razcapanim in s praznimi želodci.

Rajhenburg. Tukaj se izprehaja mož N. Salomon, bivši nadzorni paznik pri tukajšnji premogokopni družbi. Ta možakar je dal več delavcev pozapreti, še več jih je pa očrnil pri gospodih v pisarnah. Zakaj mož ni ostal na Nemškem? Ali mu je sedaj v Jugoslaviji zadišal naš krompirček in kisli fižol? Zdaj je v cementni tovarni v Trbovljah, pa pride še vedno v Rajhenburg pošpijonirat. Pravijo, da hoče priti sem delat, če se mu je posrečilo! G. Salomon, mi vemo za vaše »kšefte« in med sodrug gotovo ne boste dobro sprejeti! To za enkrat! — F. K., rudar.

V Tržiču je mezdno gibanje stavbinskih delavcev končano z uspehom.

V Celju so si klesarji pridobili 8 urni delavnik.

Celjska »Nova Doba« piše o korupciji na Hrvatskem. Pravi, da se je korupcija na Hrvatskem že tako razpasla na vseh koncih in krajih, nele pri židih, ampak tudi pri uradništvu in prav gori do članov vlade. Nele, da nas »bratje« Hrvati niso s svojimi živili hoteli zalagati in so jih raje za drag denar uvažali v Avstrijo, Italijo, Madžarsko, ampak imeli so prav dotlej, dokler ni bila pragašena svobodna trgovina svojo sotelsko mejo. Pohlep po mamoni to je danes karakteristika velikega dela »bratov« onkraj Sotle v edinstveni državi! Plačevati si pustijo svoje narodne in državljanske in uradne dolžnosti! Članek naveden kot dokaz več konkretnih slučajev.

Štore. Podružnica Osrednjega društva kovinarjev v Štoreh naznanja vsem svojim članom, da svoje društvene prispevke lahko plačujejo v gostilni gospoda Lokovška, kjer se nahaja in društvenino prejema blagajnik sodruga Poteš redno vsako soboto od 2. do 3. ure popoldne in od 6. do 7. ure zvečer. Ob nedeljah se blagajnik istotam redno dobi od pol 11. do 12. ure dopoldne. Opozarja se tudi vse one tovariše, ki so s svojimi prispevki zastali, naj jih čimprej poravnajo, da ne bo nepotrebnih neprilik.

Črna. Tovarišem rudarjem naznanjamo, da ima sodrug Prohart v konsumnem društvu še nekaj nemških rudarskih koledarjev v zalogi. Kdor bi si morda še hotel kupiti tak koledar, naj se zgleda pri sodrugu Prohartu.

Domači pregled.

Mezdno gibanje usnarjev v Ljubljani. Na Vrhniki in Kranju je končano. Firma je zvišala tedenske plače za 60 odstotkov, akordne pa za 40 odstotkov. V tovarnah ostanejo vse dosedanje ugodnosti ob istih pogojih. Če bi teh ugodnosti ne bilo mogoče izvesti kakor je dogovorjeno, se pogajanja nadaljujejo. Brat z bratom v slogi korakamo naprej.

Mezdna gibanja. V zadnjem času je zopet narasla draginja. In še narašča. Naravno je torej, da se delavstvo giblje. Včeraj so dovršili kranjski tiskarji svoje mezdno gibanje. Knjigovezi, lesni delavci, kovinarji so vložili spomenice. Usnarji na vsem Kranjskem so stavili zahteve in so n. pr. mirnim potom dosegli pri g. Pollaku v Ljubljani 60 odstotkov višje plače pri tedenskih plačah in pri akordu 40 odstotkov. Spomenico so izdelali tudi natakariji in natakarike, ki stavijo svoje zahteve do 1. maja.

Uradni list št. 72. primaša naredbo o zvišanju cen tobaku, veljavno od 8. t. m. naprej. Egiptovske cigarete bodo veljale 24 vinarjev komad, dame po 12 vin., šport 10 vin., ogrske 4 vin., drame 6 vin. Tobak za cigarete bo 50 % dražji. Oni, ki je bil sedaj po 3 K bo veljal 4 K 50 vin.

Naredbi o ustanovitvi delavskih zapuščin ter državnega stanovanjskega urada za ljubljanski okoliš, ki smo ju objavili v »Napreju«, ste bili predlagani deželni vladji po našem poverjeniku za socialno skrb, sodr. Prepeluhu. Obe naredbi ste bili šele vloženi na deželno vladjo kot predlog in ju ni tedaj smatrati že kot končnoveljavna, po deželni vladji sprejeta zakonska načrta. Upamo pa, da se to v kratkem zgodi. Saj je nujnost obeh naredb vsem preočita. Toliko v pojasnilo.

Stavka železničarjev odgojena. V torek se je vršil v Ljubljani železničarski shod, ki je bil silno dobro obiskan. Železničarji so stavili zahteve, a belgrajska vlada ponuja le drobne, ki bi nič ne zalegle. Po nasvetu delegatov, ki so se udeležili tega zborovanja, in po obljubi, da se bo te dni ministrstvo posvetovalo o zahtevah železničarjev, se je stavka odgodila za teden dni. Šoč je bil jako buren, kljub razburjenju pa je končno sprejel predlagano resolucijo skoro brez ugovora: Resolucija se glasi: »Na javnem železničarskem shodu v »Mestnem domu« dne 8. aprila 1919 zbrani železničarji državne in južne železnice izjavljajo: Z ozirom na neznosne prehranjevalne razmere, ki so radi vedno naraščajoče draginje, zlasti vsled uvedbe svobodne trgovine postale hujše kot kdaj poprej, so bili železničarji primorani, storiti potrebne korake do vlade v svrhu izboljšanja svojih gmotnih razmer. Ker pa se centralna vlada ni ozirala na upravičene pritožbe in zahteve železničarjev, izražajo le-ti svoj najostrejši protest proti temu, vztrajajo odločno na svojem stališču ter sklenejo energično: 1. Zadnjikrat pozivljajo vlado, da najpozneje tekom enega tedna ugodí vsem njihovim zahtevam. 2. V slučaju, da zavzame vlada k tem zahtevam odklonilno stališče, izjavljajo, da se po preteku enega tedna poslužijo vseh sredstev, ki so jim na razpolago, da dosežejo svoj cilj. 3. Pozivljajo organiziran proletarijat cele države, da v slučaju odločilnega boja za bitje in obstanek vsega delavstva stori svojo proletarsko dolžnost in se izjavi solidarno z njimi. 4. V svrhu sporazuma s proletarci drugih strok se nalaga vodstvu Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo, da stopi takoj v stik z vsemi proletarskimi organizacijami in se domeni podrobneje o skupnem nastopu.

Draginjske doklade za državne uslužbenice. Delegat finančnega ministra je v sporazumu s predstvištvom deželne vlade odredil, da je državnim uslužben-

cem, ki imajo po dosedanjih predpisih pravico do draginjskih doklad — izvzemši uradnike od VII. činovnega razreda naprej — izplačati na račun poviška teh doklad naslednje zneske, in sicer 100 K v prvem, 150 K v drugem do petem in 200 K v šestem do osmem družinskem razredu. Za delavstvo tobačne tovarne se zadeva posebej uredi.

Mezdno gibanje pečarjev, pleskarjev ter slikarjev v Ljubljani je v teku.

Delavci, delavke! Pripravite se na dostojno praznovanje prvega maja!

Beguncem! Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo se oglašajo dan na dan mnogoštevilni begunci v zadevi naknadne begunske podpore. Stroški, ki jih imajo begunci s tem, da prihajajo glede te podpore povpraševati v Ljubljano, so popolnoma nepotrebni. Kadar bo poverjeništvu dobilo kaj aktov iz zasedenega ozemlja, bo dotične begunce o tem uradno obvestilo. Priglaševati se in povpraševati ni treba nikomur!

Tobačno delavstvo. Razne vesti, ki prihajajo iz Belgrada v zadevi zahtev tobačnega delavstva, se danes, ko to pišemo, še ne ve ničesar pozitivnega, upamo pa, da dobimo v najkrajšem času zanesljive podatke, o katerih bomo natančno poročali. Le toliko vemo, da sta za tobačno delavstvo intervenirala pri finančnem ministru in pri upravi »monopola« poslanca s. Petejan in g. Gostinčar, da naj se mu takoj ugodí.

Prošnje za pokojnine in vzgojevalnice. Vojaška intendantca za Slovenijo je poslala oddelku za socialno skrb ta-le dopis: »V Uradnem listu št. LVIII. z dne 4. 3. 1919 je natančno določeno, kako naj se ravna z vlogami za preskrbovalnine družinam padlih in pogrešanih vojakov. Toda ne občinski ne državni uradi se tega ne držijo, ker prihaja mnogo prošenj, ki niso opremljene po predpisih omenjenega razglašja, in včasih tudi kar naravnost od občinskih uradov mesto službenim potom. Radi tega se morajo vloge pogosto vračati, da se dopolnijo in opremlijo z dokumenti, kar zelo zavlačuje rešitev in stranke ne dobijo nikoli svojih preskrbovalnin. Radi tega se deželna vlada prosi, da pozove vse urade, da ravnajo po predpisih vznačenega razglašja in da gredo strankam na roke.« Okrajna glavarstva in županstva se opozarjajo, da se strogo drže navodil naredbe, razglašene v uradnem listu od 4. marca 1919 št. LVIII. Tudi naj glavarstva in županstva skrbijo za to, da se omenjena naredba na najbolj izdaten način še enkrat razglasi. Strankam škoda, uradom pa delo se prihrani le na ta način, da se stranke in uradi strogo drže predpisanih navodil.

Ponižno vprašanje na deželno vladjo. Kot aprilsko raco je prinesel »Več. list« z dne 1. aprila 1919 vest, da se že koplje temelj za stanovanjske hiše, za katere je deželna vlada dala 10.000.000 K. Šala je sicer, ali bridka resnica, stanovanjska mislija silno narašča. Zadnji čas bi bil torej, da se vlada takoj zmaje in odda ta dela. Predno bo zima tu. Stavbinska dela se ne vršijo za zeleno mizo, temveč ob ugodnem letnem času. Premakni se, premakni okosteneli, birokratski avstrijski šimeli. Ob enem naj pa vlada izusti že vendar enkrat mogočno besedo ter prime vojne dobičkarje za ušesa, ter jih prisili, da izpuste nekaj dobička za zidanje stanovanjskih hiš, vsaj s tem naj se oddolže javni morali.

V Kolinski tovarni v Ljubljani se je delavcem in delavkam plače primerno povišalo. Delavcem in delavkam papirnice tvrdke Brata Piatnik je dne 8. aprila t. l. plače povišalo za 40 odstotkov. To povišanje velja tudi za draginjske doklade. Kamnoseški delavci v Ljubljani so ravnokar zaključili mezdno gibanje, katero jim je prineslo 30 do 40 odstotkov povišanja na plači.

Kemični delavci. V kemični tovarni v Mostah so se regulirale plače v korist delavcem. Povišek znaša od 3 do 7 kron dnevno. Ostanejo pa v veljavi tudi draginjske doklade, ki znašajo za vsakega otroka do 12 let starosti po 25 K mesečno. Obratno vodstvo skrbi tudi za moko, špel, krompir itd. posebno ugodno je za delavske družine prejemanje mleka od tovarniške uprave za sorazmerno nižjo ceno. V ta namen vzdržuje tovarniška uprava šest krav. Šiviljam se je za uporabo lastnih šivalnih strojev priznala 1 krona dnevne odškodnine.

Organizacija.

Iz strokovne organizacije živilskih delavcev. Pri seji pripravljalnega odbora »Osrednje zveze delavcev živilske industrije« se je sklenilo zenačiti prispevke, in sicer sledeče: Kvalificirani delavci vseh strok vplačajo v I. razredu tedensko 1 K 20 v. Pomožni delavci plačajo II. razred tedensko 80 vin. Ženske članice plačajo III. razred tedensko 60 vin. Brezposelne podpore se izplača po 52 vplačanih doneskih I. razred, skozi 5 tednov dnevno 3 K, II. razred skozi 5 tednov dnevno 2 K, III. razred skozi 5 tednov dnevno 1 K 50 v. Bolniška podpora se izplačuje po 52 vplačanih doneskih v isti visocini kot brezposelna. Članice dobivajo tudi porodniško podporo v znesku 20 K tedensko. Podpora v slučaju stavke znaša za osebo 3 K na dan. Podpora za preganjane znaša dnevno 5 kron.

Osrednje društvo stavbnih delavcev za Slovenijo pozivlja vse svoje društvene, naj skrbijo, da bodo s svojimi prispevki vedno na tekočem in naj med svojimi sotovariši izvajajo neumorno agitacijo za pristop v svojo stanovsko strokovno organizacijo.

Unija slovenskih rudarjev. Ker nekatere podružnice ne pošiljajo redno mesečnih obračunov, se pozivljajo vsi funkcionarji, da v bodoče gledajo na to, da bo tudi v tem oziru zavladal red. Za mesece prosince in svečan se niso poslale obračunov podružnice Hrastnik, Rajhenburg in Zabukovca. Za mesec svečan pa podružnice Velenje, Črno in Krmelj. Ne zadostuje, da se pošlje samo denar, treba je ob enem poslati obračun. Potrebno je to radi reda, ki mora na vsak način vladati na celi črti.

Nižji državni nastavljeni, ki so skupno organizirani z uradništvom vseh kategorij državne službe, so zadnji čas postali zelo nezadovoljni s to organizacijo, snujejo svojo lastno organizacijo, od katere upajo doseči večje uspehe, kakor pa v dosednji organizaciji, v kateri komandirajo ravni dvorni in nedvorni svetniki. Da, da, skušnje so jih iztreznile. Svoj čas so v skupno organizacijo vabili tudi tobačno delavstvo, toda odbor organizacije tob. delavstva ni šel na ta lim. Tudi pri železničarjih v takozvani zvezi jugoslovanskih železničarjev se je počelo svitati in so prišli do spoznanja, da nižji nastavljeni ne morejo z uradništvom pri eni mizi sedeti.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 12. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 8 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 8. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Svetovni pregled.

Enkratna oddaja imetja. »Jug« pravi, da se je v Belgradu izdelala osnova za enkratno oddajo imetja, ki bo dosegla celo 80 %. Osnova odreja prav ostre kazni zoper skrivanje ali zatajenje imetja.

Oddaja imetja v Nemčiji bi prinesla 40 milijard. Čas je že, da se tudi pri nas usmilijo vojni dobičkarjev in oderuhov, pa jih olajšajo za brezvestno nabrane dobičke. S krvosesi ne smemo imeti nobenega usmiljenja, saj ga tudi oni niso poznali, ko so se redili na škodo ogromnih množic.

»Glas Slobode« piše o komunističnem gibanju v Italiji. Italijanska buržoazija se nahaja v zelo hudem položaju. Pred kratkim so italijanski socialisti sklenili generalno stavko po celi Italiji. Meščanski list »Secolo« piše, da hočejo socialisti diktaturo proletarijata po ruskem vzorcu. Parlamentarna demokracija se naj bi zamenjala z delavskimi sveti: — ko je buržoazija za to doznala, je takoj razposlala svoje »špijone«, da odkrivajo komunistične »zaro-rote«, ker se baže nahaja v rokah ruskih boljševikov. Policija je zaprla že mnogo komunistov. Na podlagi takega položaja se je sestel ministrski svet pod predsedstvom kralja, kjer se je pozno v noč razpravljalo o tem, kako bi se dalo rešiti komunizma. Sklenile so se posebne odredbe zoper boljševike in v Pariz je odšel kurir, da obvesti o tem Orlanda in zaprosi antanto za pomoč. Antanta se pripravlja na vojsko zoper boljševike. Italijanska vlada se je pa izjavila, da je položaj v Italiji tak, da bi brez armade ne mogla več izhajati. Vlada se le še hoče z imperializmom in varanjem ljudstva vzdržati, ali na raznih skupščinah so vedno tudi socialisti zraven, ki razkrinkajo te šovinistične manifestacije.

Številke govore... Nekako neprijetno presune človeka, če prebira časopisje in čita poročila iz narodnega predstavnika. Finančni minister je namreč predložil zakonsko predlogo o dovolitvi kredita v znesku 130.000.000 dinarjev za mesec april za redne in izredne potrebščine države SHS. Ta kredit je razdeljen nastopno: Vojno ministrstvo 22.500.000 dinarjev, ostala ministrstva za Srbijo 13 milijonov, državne oblasti za Hrvatsko in Slavonijo 3 in pol milijona dinarjev, v Bosni in Hercegovini 3 milijone dinarjev, v Banatu, Bački in Baranji 2.800.000 dinarjev, v Sloveniji 2.700.000 dinarjev, v Črni gori 1 milijon dinarjev, v Dalmaciji 800.000 dinarjev. Vse to za osebne izdatke. Za materijalne izdatke pa nastopno: Vojno ministrstvo 30 milijonov dinarjev, ostale oblasti v Srbiji 7 in pol milijona dinarjev, v Hrvatski in Slavoniji 6.700.000 dinarjev, v Bosni in Hercegovini 5 milijonov dinarjev, v Bački, Banatu in Baranji 4 milijone dinarjev, v Sloveniji 2.200.000 dinarjev, v Črni gori 1 milijon dinarjev, v Dalmaciji pol milijona dinarjev. Za celo kraljestvo se rezervira vrhu tega 15 milijonov dinarjev. — Seštejmo sedaj vse te vsote in dobili bomo sledeči rezultat: Vojno ministrstvo 52.500.000 dinarjev, vsa ostala ministrstva in držav. uradi cele Jugoslavije 53.700.000 dinarjev. Rezerva 15.000.000 dinarjev se bo pa najbrže porabila po istem ključu. Tu vidimo, da nenasitni militarizem požre skoro polovico dovoljenega kredita. Vsi drugi upravni izdatki državnih uradov posameznih dežel presežejo izdatke za vojno ministrstvo le za 1.200.000 dinarjev. Razvidno je iz tega, da ima tudi pri nas prvenstvo militarizem in da se za tega mola vedno in povsod najde pokritje, dočim za druge potrebne izdatke javkajo ministri, da ni pokritja in preobračajo vse žepe ter stresajo zadnje »ficke« iz njih, češ: le pogledite, kako »suh« smo. Ko je uradništvo zahtevalo zvišanje plač, je takoj planila znana klika pokoncu ter zjavkala: »Kaj pa mislite, gospodje, vi hočete ruinirati ubogo Jugoslavijo!« In pri tem se je šlo le za majhno vsoto v primeri z iz-

datki za militarizem — Delavstvo zahteva, da država v najkrajšem času izvede razne socialno-politične zakone v prid delovnim slojem, ministrski svet pa odkimuje, češ, bo težko šlo, da se ne zamerimo onim, ki imajo mošnje zlata in žvenkljajo s cekini ter jih radi posodijo državi na visoke obresti, če jih pustimo v miru, da pošteno prebavijo z delavskimi žulji prisvojene milijončke. In tako naprej. Militarizem koraka svojo pot. Povsod je enak. Naj ima »pikelhavbo« in »Es ist erreicht« ali pa opanke, povsod žre in žre... Državniki so pa veseli, da je tako. Saj ni še dolgo tega, kar je rekel naš dični notranji minister Svetozar Pribičević: »Država se more vladati le s silo.« Gotovo je tudi sam z veseljem glasoval za te milijončke, za katere si kupimo mesto šol, bolnic in take ropotije bajonetke, na katere se bo potem on opiral, ko bo vladal z železno pestjo »srečno« Jugoslavijo. Ubogi Viljem, povsod te hočejo posnemati.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Več zidarjev

proti dobri plači in ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo. Javiti se je med uradnimi urami v

»Državni posredovalnici za delo«
Ljubljana, Stritarjeva ulica 3.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-, boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši, podgane, stenice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moje najboljša, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5.—, Osobito jaka tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2.50 in K 5.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti bolhe pri vseh K 1.50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrinjska ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. jutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210 — 1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/411 — 3/412	1—2	Bišerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. jutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin Ljubljana, Dunajska c. 17. priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Cenliki se dobe zastoj in franko.